

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

A GAZDASÁGI SZAKTANÍTÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HÍVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: Egész évre 8.— pengő.
Az előfizetési- és hirdetési díjak a
Gazdasági Szaktanítók Országos Egye-
sülete főpénztárának, Túrkevére az
54.135. sz. csekkzámlán küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VITÉZ GYUTAY ISTVÁN

Megjelenik egy évben 11-szer.
Szerkesztőség: Gyöngyös. (Gazdasági
Népliskola.) Kiadóhivatal: Túrkeve.
Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk
fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: vitéz Gyutay István. Kiadótulajdonos: A Gazdasági Szaktanítók Orsz. Egyesülete, Lajosmizse.

Kisgazda adósságok.

Most ne azokra az adósságokra gondoljunk, amelyek — közmegnyugvásra — már rendezettek, hanem azokra, amelyek még hátra vannak.

A kisgazda adósa nemcsak az államnak és más közületnek, nemcsak a bankoknak, kereskedőknek, iparosoknak, gyárosoknak és mindenkinek, akivel a nehéz gazdasági helyzetben sorsa összehozta; de adósa saját magának, illetve családjának is. Föltesszük, hogy a kormány mostani bölcs intézkedése folytán — egy kivétellel — az összes adósságait rendezni tudja a kisgazda. Egy azonban még mindig hátra lesz s ez az, amellyel családjának tartozik: gyermekeinek okszerű kisgazda szellemben való nevelése.

Ennek az adósságnak a rendezését a kisgazda egymagában megoldani nem képes. Ebben ismét a kormányhatalom megértő támogatására szorul. A kisgazda társadalom sohasem lesz abban a helyzetben, hogy magára hagyva olyan képzést tudjon gyermekeinek nyújtani, amely — a mezőgazdálkodás rohamos fejlődésével — szakmájának teljesen megfeleljen.

A mezőgazdálkodás tudomány, vagy legalább is szakma, amely — sajnos — nem képesítéshez kötött foglalkozás, pedig népünk

egyetemes érdeke megkívánná, hogy agrár országunkban az legyen. Az iparos előbb inas, azután segéd és csak ha mesterségét kellőképen elsajátította, akkor lesz belőle mester. Az iparostanonc tömegoktatás is jól meg van szervezve. Egyszóval az iparosképzés megoldottnak mondható. Az iparosság amikor azt látja, hogy egyes mesterek csak azért vesznek és szabadítanak fel sok tanoncot, hogy minél több olcsó munkaerőhöz jussanak és nem törődve az előállított iparcikk minőségével, megengedhetetlen versenyt támasztanak a tisztas iparnak; akkor kamarája révén kormányintézkedést kér. A kormányhatalom aztán — amint legutóbb is láttuk — rendeltel szabályozza a tanonctartást. Minden mester csak segédeinek arányában vehet fel tanoncot. Meg is van ezen intézkedésnek a haszna, mert kevesebb, de jobb iparcikk jut el a vevőközönséghez és megszűnik a tisztességtelen verseny.

Hol tart azonban ezzel szemben a mezőgazda? Mezőgazda mindenki lehet megfelelő tudás és szakismeret nélkül. Itt nincs túlsúlyosság, itt nincs konkurrencia; de itt nincs iparkamara sem, amely vetőt állítana s azt mondaná, ez így tovább nem mehet!

Hiába van minden tudományos kutatás, minden technikai vívmány, minden föbbter-
melési- és minőségi termelési propaganda stb.,
stb, amíg a mezőgazdasági népoktatás főkéle-
tes megoldást nem nyer, addig nincs a mező-
gazdálkodás terén haladás. A mi magyar kis-
gazdánknak a veleszületett ösztönéhez meg-
felelő szakképzés kell. A mezőgazdasági ok-
tatás megszervezését az alsó fokon kell kez-
deni. Ha az alap, a fundamentum jó, akkor
a földszinten és az emeleten is biztosan jár-
hatunk.

A kisgazda-nevelésnek úgy az elméleti, mint
a gyakorlati képzésre ki kell terjednie. Minta-
gazdaság nélkül nincs kisgazdaképzés. A mi
kisgazdánk konzervatív. Minden újítást elő-
ször kinevet, azután megfigyel és csak az ál-
landó jó eredmény láttára utánoz. Gyakorlati
oktatás és példaadás nélkül tehát nincs kis-
gazdaképzés.

Némileg megnyugtató jelenség, hogy a
mezőgazdasági kamarák már akcióba léptek
és segítségére sietnek a kisgazdatársadalomnak.
Belátják, hogy kisgazda tömegképzés nélkül
nincs megfelelő haladás a mezőgazdálkodás-
ban. Hazánk minden rendű és rangú népre-
tege megérti ma már, hogy miért harcolt 35
éven át lankadatlan lelkesedéssel a gazdasági
népoktatásért az az oktatói tábor, amely hívatva
lesz e feladat megoldására: a gazdasági szak-
tanítósság.

Örömmel kell üdvözlőnk a megmoz-
dulást, amely a felsőbb intézőkörökben is ta-
pasztalható e kérdés megoldása érdekében.
Bízunk benne, hogy a dédelgetett iparos tömeg-
oktatás mellett, most már a gazdasági népok-
tatás is az édesanya ölelő karjaiba jut. Az
önálló gazdasági népiskola — ez az ízig-vérig
magyar intézmény — pedig elfoglalhatja a
mezőgazdasági oktató-intézetek között azt a
helyet, amely eddigi szép eredményei alapján
megilleti.

A mezőgazdasági oktatás reformja.

Csak nemrég jelent meg a könyvpiacra dr.
Laurentzy Vilmos egyetemi m. tanár, egyesületünk
dísztagjának ily tárgyú avatott munkája, máris újabb
értékes mű tárgyalja nagy alapossággal a mezőgaz-
dasági oktatás fontos kérdéseit.

Dr. Ciesztelyi Nagy László egyetemi m. tanár,
a Duna—Tisza-közti Mezőgazdasági Kamara igazga-
tója, az illusztris író, kinek közgazdasági művei már
egész sorozatot képeznek, legújabb munkája pedig a
mezőgazdasági oktatás reformja című adatának fon-
tosságával, következtetéseinek logikusságával méltó fel-
tűnést keltett az érdeklődő szakkörökben.

Az író igen helyesen tárja fel művében, hogy
a gazdasági alapismeretek közlését már az elemiben
kezdi meg, majd az általános és gazdasági irányú
továbbképzőkben folytatják. Könyvében részletesen
tárgyalja ez iskolák tantervét és a gazdasági tanítás
helyes irányelveit, külön fejezetekben pedig a leendő
8 osztályos elemi népiskolát és az attól várható gaz-
dasági oktatás jelentőségét. Sürgeti a gazd. továbbképző
népiskolák rendszeres kifejlését és felszerelését,
valamint tanítóiknak gazdasági tanfolyamait, hogy
ezáltal kiképzésük fokéletesedjen.

Művének legjelentőségesebb része az önálló
gazdasági népiskolákról, mint a tömeges gazdasági
képzés legfontosabb intézményéről szól. Az ide vo-
natkozó fejezeteiben tárgyilagos megítéléssel az elis-
merés zászlóját hajtja meg ilyenmü iskoláink és azok
működése előtt.

Szabadjon az alábbiakban idézni dr. Ciesztelyi
könyvéből néhány részletet:

„A közel 850,000 kisgazda és mezőgazdasági
munkás gyermekeinek gazdasági oktatása céljaira olyan
iskolatypest kívánatos, amely a gazdasági irányú elemi
iskolán felépülve, kötelező és tömeg célokat szolgál.
A legtöbben, akik e kérdéssel elfogulatlanul, politika-
mentesen, kizárólag a közérdeket szem előtt tartva
foglalkoztak, az önálló gazdasági népiskolát tartják olyan-
nak, mely meg tud felelni e célnak. Magyarországon
is csak 85 ilyen iskola volt. Csonkamagyarországon
pedig csak 52, holott kívánatos volna, hogy egyelőre
legalább minden 5—6000 lelken felüli községben,
vagy ahol 80—120 a továbbképzős tankötelesek száma
vagy minden mezőgazdasági jellegű t. h. és megyei
városban, vagy egy-egy járás székhelyén létesüljön
ilyen iskola, mely esetben mintegy 100 ezer tanít-

ánnyal, egy hatalmas hadsereggel és nagy lépésekkel lehetne előbbre vinni a mezőgazdasági kulturát. A mai létszám mellé még legalább 200 ilyen iskolára volna szükség. Ez, továbbá kisebb községekben a gazdasági továbbképző népiskola fenntartása, továbbfejlesztése egyelőre meg tudná oldani hazánkban is a gazdasági főmegoktatás kérdéseit.

De idézi a továbbiakban Budai Barna aranytollú közgazdasági írókat is, ki iskolánkról így írt: A főmegoktatás szempontjából olyan iskola felel meg a célnak, amely amellett, hogy az államtól csak kény anyagi áldozatot kíván, a tanulókat sem terheli meg költségekkel és emellett látogatottsága is biztosítható. Ilyen iskolatypus már van, ez pedig az önálló gazdasági népiskola. Ezen iskolákat, amelyek rendszerint legalább 20 holdas tanterülettel vannak ellátva, gazdaságilag is képzett szaktanítók vezetik. Nem képzelhetjük el másként a nép-gazdasági oktatásának megszervezését, mint falusi iskolák útján, amelyek látogatása kötelező. Mérföldetelen előnyt ígérne az, ha az önálló gazdasági népiskolákat az alsófokú gazdasági szakoktatás szervezetébe illesztenék. (Köztelek 1932. jan. 31. sz.)

Idézi iskolánkra vonatkozólag a „Reformmegység” 121. lapján megjelent alábbi megállapításokat is: Összes mezőgazdasági szervcink között az önálló gazdasági népiskola az az intézmény, melyre nemzeti büszkeséggel lehet rámondani, hogy eredetében, alapjában, irányzatában, formájában, lényegében egyaránt magyar alkotás és olyan, amelyre és amelyenre a magyar földműves népek szüksége van s mely hatásában is meg fogja mutatni magyar jellegét, ha úgy fogjuk ez iskolákat megszervezni és be rendezni, amint azt a nemzeti érdek, nemzeti cél, kor, tudomány, praktikus élet követeli.

35 év óta működnek az önálló gazdasági népiskolák. Ez idő alatt bebizonyították, hogy a törpe és kishirtokos gazdaközönségünk számára úgy elméleti, mint gyakorlati gazdasági ismeretek céljából alkalmasabb iskolatypust hiába is keresszünk. A legkorszerűbb gazdálkodás ismereteire tanítja meg a fiú és leányifjú gazdanemzedéket, anélkül, hogy ösztönös konzervatívizmusának ellenkezését kívívná, vagy két kézi munkájától bármivel is elidegenítené. Belekapcsolódik a gazda megszokott családi életkeretébe.

Új magyar iskolapolitika c. műből is kiemeli, hogy évtizedes vajadás után megszületett végre a modern igényeknek megfelelő önálló gazdasági népiskola. A hat elemi elvégzése után jutnak a tanulók ez iskolafajtába, hol három éven át a mezőgazdasági

foglalkozás sajátos viszonyainak megfelelő téli és nyári szorgalmi időben végzik azt el. Itt a megfelelő állampolgári nevelés mellett mezőgazdasági szakismeretekkel művelik ki őket tanult gazdákká és ügyes gazdasszonyokká.

Már ezen részletek is mutatják, hogy a nagy-névű író és közgazda mily fontosnak tartja iskoláinkat és mily jelentőségteljes szerepet szánt részükre a jövő kisgazdaképzés terén is.

A neves író érdekes megvilágításban adja majd a polgári iskolák, a tanítóképzők és más intézmények gazdasági oktatását, s jelöli meg azokat az alapelveket, melyek segítségével ez intézetek is helyesen kapcsolódhatnak be a mezőgazdasági oktatás fontos szervezetébe. Külön fejezet szól könyvében a téli és földműves iskolák gazdasági oktatásáról, majd a levették ilyenmű képzésének és az iskolán kívüli népművelésnek gazdasági irányáról s azok figyelemreméltó célkitűzéseiről.

Végeredményben fejtegetéseit és megállapításait a következőkben összesíti:

Kívánjuk az elemi oktatás felsőosztályai tananyagának erősebb mezőgazdasági tartalommal való kitöltését. Az önálló gazdasági népiskolák további szervezését és ahol erre jelenleg lehetőség nincs, az általános továbbképző eltörlése mellett a gazdasági irányú továbbképző népiskola bevezetését. További lépés lenne esetleg a nyolcosztályú elemi népiskola, melynek felső négy évfolyama már egészen mezőgazdasági irányú lehetne. A mezőgazdasági jellegű városokban és nagyközségekben a polgári iskoláknak mezőgazdasági tartalommal való megtöltését a tananyag 30—40 százalékáig. A mezőgazdasági szakiskolák és téli gazdasági iskolák átszervezését, katonák és levették gazdasági irányú képzését, az iskolán kívüli népművelésben a gazdasági szakirányú előadásoknak és képzésnek biztosítását, a tanítóképzők olyan irányú átalakítását, hogy az életbe kikerülő tanító a gyermek, ifjú és felnőtt gazda- és földműves nemzedéket legalább a gazdálkodás alapismereteire meg tudja tanítani és adott esetekben segítségül tudjon lenni.

Mindezek keresztülvételére tervszerű program felállítását javasolja. Ezt tette Olaszország, Ausztria s máris meglátszik az eredmény ez országok gazdasági előrehaladásán.

Végezetül ismételt hangsúlyozza, hogy akkor, amidőn Csonkamagyarországon a földbirtok 70 százaléka — és ennek megfelelő arányban az állatállomány — a 100 holdon aluli kisemberek kezében van, egyszer már olyan agrárpolitikát, olyan mező-

gazdasági kulturpolitikát, olyan termelési politikát és olyan nemzeti politikát kell folytatni ebben az országban, amely ennek a nagytömegű kisgazda- és földmunkásréteg érdekeinek, igényeinek és ezen keresztül a nemzet érdekeinek is megfelel. A kormány mielőbb döntsön tehát abban a kérdésben, hogy melyik mi-

nisztérium teljesíti a jövőben a mezőgazdasági szakoktatást és amelyek ezt a nagy nemzeti feladatot megkapja, az aztán teljesítse is, de úgy, hogy az mindenben megfeleljen a nemzet, a mezőgazdasági termelés és a nagytömegű kisgazda és földmunkásság érdekeinek, valamint jövő fejlődésének is.

A tanfolyamok nevelő hatása leánytanulóinkra.

Az önálló gazdasági népiskola nagyjelentősége a gyakorlati életre való nevelésen alapszik. Ezt a célt leginkább szolgálják az iskola keretén belül megtartott különböző tanfolyamok. A tanfolyam van hivatva az iskolát az élettel összekapcsolni, mert itt a tanuló azt sajátítja el, amire a mindennapi életben tényleg szüksége van, a leányok tehát a szövést, szabást-varrást, főzést és gyümölcs eltevést.

Ezen tanfolyamok a serdülő leányokat olyan dolgokkal foglalkoztatják, amely a gondolatviláguknak leginkább megfelel, így az érdeklődésüket felkeltik s ezen érdeklődést fokozza a napról-napra való előrehaladás munkájukban.

A növendékeknek a tanfolyamvezető utasításait pontosan, a legapróbb részletességgel kell betartanióknak, mert siker csak így koronázza munkájukat. A növendék tehát saját magától jön rá, hogy jó eredményt csak úgy ér el, ha pontosan és lelkiismeretesen végzi a reá rótt teendőket, ezáltal ránevelődik az alapos és rendes munkára. Odaadással igyekszik olyasmit alkotni, mely szemlélhető, kézzelfogható, melynek örülni tud. A tanfolyamok ránevelik a leányokat a helyes munka- és időbeosztásra, mert a tanfolyamokon az előrehaladás a legcélszerűbb munka és időbeosztás mellett történik. A tanfolyamvezető igyekszik minden tanfolyam keretén belül okszerű takarékosagra is ránevelni a növendékeket,

Minden növendék törekszik szépet és jót

alkotni, tehát kiváltja az egymásközti nemes versengést, mely a növendékek ügyességét és szorgalmát fokozza. A sikeres munka megadja a gyermek önbizalmát s kedvvel igyekszik a további munkáját minél nagyobb önállósággal elkészíteni, illetőleg végezni. Az odaadással és fáradsággal végzett munkáján keresztül pedig megtanulja becsülni és értékelni a mások munkáját is.

Igyekeznünk kell tehát a tanfolyamoknak minél tágabb téren való megszervezésére, megtartására és akkor biztos az, hogy a már eddig is elismerésben részesült iskoláink közkedveltségnek és közmegebecsülésnek fognak örülni.

M—a.

Miniszteri elismerés.

A makói önálló gazdasági iskolánál az elmúlt télen rendezett 5 rendbeli tanfolyamért, melyek közül a háztartási tanfolyamot az iskola külön inszignyító munkájával egybekapcsolva szegény tanulóit 1000-nél több ingyen ebédben részesítette, a Vall. és Közoktatásügyi Miniszter Úr Ónagyméltósága 41,217—1933. sz. rendeletével az iskola igazgatójának és tanfelügyelőjének elismerését fejezte ki. A Miniszter Úr Ónagyméltósága elismerésében kifejezést adott annak is, hogy a tanfolyamok rendezésével az iskola társadalmi és nemzeti szempontból igen értékes és hasznos munkásságot végzett.

A tanfolyamokat ugyancsak nagy elismeréssel tekintette meg Fáy István, Csanád—Arad—Torontál k. e. e. vármegye főispánja, Tarnay Ivor alispán, Dr. Nikelszky Jenő Makó város polgármestere, egyesületünk kiküldöttjei és a város közönsége. A mai nehéz viszonyok közt a tanfolyamok ily irányú rendezése szolgáljon követendő példaként.

A gazdasági népiskola és a minőségi termelés kapcsolata.

A múlt években, amikor az antarktizmus gondolata lett uralkodóvá, megindult a mezőgazdaságban a föbbtermelés. Azonban az évről-évre felszaporodott terméstebbletek a külföldi piacokra kerülve rendkívül nagy konkurrenciára találtak, úgy, hogy a minőségileg kiváló terményeket lehetett csak kellő áron értékesíteni. A föbbtermelési rekordláz a termények minőségére csökkentőleg hatott, amiért is a minőségi termelésre fokozottabb mértékben kellett áttérni. Minőségi termelés ezelőti is volt, de csak kisebb mértékben. A mostani gazdasági válság egyik kivezető útja az ország pénzügyi egyensúlyának egyik fontos tényezője, a kor egyik jelszava: a minőségi termelés lett, illetve helyesebben „a minőségi tömegtermelés.”

A föbbtermelés gondolatához könnyebben oda lehetett vezérelni a gazdatársalmat, de a minőségi termeléshez már nehezebb, mert ehhez elsősorban megfelelő hangulat, azután az alapvető ismeretek szükségesegek, végül is — ami a legfontosabb — ezen új termelési áramlat rentabilitásáról való felvilágosítás. Ha van kiváló minőségű termény nagyobb mennyiségben, azt a mai nehéz értékesítési viszonyok között is sikeresen lehet jövedelmeztetni. Kevés olyan iskola van, amelyik olyan közel legyen a gazdasági gyakorlati élethez, mint az önálló gazdasági népiskola, amely úgyszólván az életből az életbe viszi az új gazdaság nemzedéket. Éppen ezért törekszik a gazdasági népiskola arra, hogy a modern mezőgazdálkodás alapján a minőségi tömegtermelésnek megfelelő tömeghangulatot minél sikeresebben megteremtse.

A mezőgazdasági oktatás eleinte, amikor még a gazdasági kutatások voltak inkább az irányelvek, a növény- és állatvilágban jobbra az alaktani sajátosságokra terjeszkedett ki. Később, amikor az intenzitás előretör a föbbtermelési jelszóval, akkor már az oktatás magába ölelte a táplálkozási, takarmányozási, emésztési problémákat, velük karöltve a trágyázás, illetve a műtrágyázás jelentőségét is. Azonban, amikor az új korszak, a gazdasági helyzet, illetve a nemzetközi konkurrencia felszínre vetette a minőségi termelés gondolatát, okvetlen szükségessé vált az előbb említett oktatási anyagokra, mint alapra építve a biológiai ismeretek nyújtása. Ezt követeli a modern mezőgazdálkodás.

Biológiai ismeretek nélkül céltudatosan minőségi termelést üzni nem lehet, mert a minőségi ter-

melés és a biológia egy komplexum. A minőségi termelést folytató gazdának nemcsak ismernie kell a minőségi szempontból értékes tulajdonságokat, hanem a biológiai ismeretei alapján számolni kell azon természeti erővel, amelyek a minőségi termelésre kihatással vannak. Ezek úgy a növényvilágban mint az állatvilágban ugyanazok, legfeljebb a talaj és éghajlati viszonyok a növényekre nagyobb befolyással vannak. Ezen ismeretek nyújtása alkalmával rendkívül fontos kiterjeszkedni a növények előfordulási helyének és környezetének határai, továbbá talaj, éghajlati és időjárási viszonyoknak a jelentőségére, majd a növény szerveinek alakulására, működésére az előfordulási hellyel kapcsolatban. Meg kell még említeni a növény szervei között fennálló ökológiai kapcsolatokat és növények a lét- és fajfenntartási küzdelmét. Mindezek figyelembe vétele mellett lehet csak tervszerűen egy cél felé törekedni a minőségi termelésben. Természetesen ezen előbb említett tényezők vonatkoznak az állatvilágra is. A minőségi termelésnél azonban, tekintve a nagy nemzetközi konkurrenciát, nemcsak a kiváló minőségre, hanem az előállítás költsége a lehetőséghez mérten való csökkentésére is kell gondolni, hogy „jót és olcsón” termeljünk, mert csak úgy lehet helytállni a versenyben. Éppen ezért különös jelentőséggel kell a gyermek figyelmét felhívni arra, hogy mindenütt csak azt termeljünk, ami annak a vidéknek a talaj és éghajlati viszonya segítségével a legjobb minőségben és legolcsóbban állítható elő. Ha a gazda mindenáron a „természeti erővel” szemben olyan terményt akar termelni, amelyet abban az időben más vidéken, más viszonyok között jól jövedelmez, akkor mindig drága lesz a termelési költség és sohasem tud oly kiváló terményt termelni. Ezek a természeti erők, alapok, amelyeket nem ingathat meg a gazda, amelyek a jövő, modern mezőgazdálkodásnak, a minőségi termelésnek bázisai. Mindezek a minőségi termelésre befolyással vannak, de a legfontosabb faktora, az „átörökítés” törvénye! A legnagyobb részletességgel kell kiterjeszkedni ezen jelenség mibenlétére, okára, előzményeire és következményeire és végül az átörökítés két alapvető cselekményére: a tervszerű céltudatosságra és a tenyészkiválasztásra. Rendkívül értékes eredmény az, amikor a gyermek azzal a meggyőződéses tudattal megy ki a gazdasági életbe, hogy a kiváló tulajdonságok átöröklődnek,

illetve azok fejleszthetők, azaz a minőségük fokozatosan javítható!

Az ország érdeke, a minőségi termelés, helyesebben mondva, minőségi tömegtermelés. Sajnos tavaly is előfordult olyan sajnálatos eset, hogy Dániába vittek ki főzelékmagot s az egyik zsákból hatalmas répák, a másik zsákból pedig csenevész sárgarépák keltek ki. Ahány tábla, annyi féleség! Ezért szükségesek az egyöntetű, kiváló minőségű, nagy mennyiségű terméseredmények. Ezek előkészítésére pedig oly kiválóan alkalmas a gazdasági népiskola, amely oly nagy számban képviselt gazdanemzedéket készít elő és viszi még közelebb a gyakorlati céltudatos minőségi termeléshez.

A gazdasági népiskolának minden törekvése odahat, hogy az új nemzedék azzal a meggyőződéses gondolattal menjen ki az életbe, hogy a minőségi termelés nemcsak az ő jövedelmének, hanem Magyarország jövőjének is alapja.

Annál inkább jutunk ki a gazdasági válságból, minél előbb és minél nagyobb mértékben sikerül a minőségi termelésre való áttérés. Ebben a munkában méltóan veszi ki a részét a gazdai nemzedék százait oktató gazdasági népiskola, amely csendben, de annál eredményesebben végzi értékes munkáját.

Oberhammer Géza.

A G. Sz. O. E. közgyűlése.

(Folytatás.)

Következő tárgy az indítványok. Az elnök bejelenti, hogy az egyesület választmánya fontos gazdasági népoktatási kérdésekben terjesztett be indítványt, illetve összefoglaló jelentést. Felkéri az egyesület titkárát, hogy a választmány javasloindítványát adja elő, illetve olvassa fel.

A titkár felolvassa a választmány javaslatait, melyet a választmányi ülésről szóló beszámolóunk kapcsán legközelebbi számunkban közlünk.

A közgyűlés az egyesület választmányának a gazdasági népoktatás fejlesztése érdekében tett javaslatát magáévá teszi, illetve annak a Miniszter Úrhoz leendő felterjesztését a határozati javaslat szövege értelmében elfogadja.

Az elnök felkéri a titkárt, hogy Nagy Sándor egyesületi tag és társai indítványát adja elő.

Az indítvány értelmében elnök javasolja, hogy a tankönyvek árának leszállítása, a Géher-féle tan-

könyv további kiadása, valamint a kölcsönök kedvezményes törlesztésének és az adófizetési kedvezménynek a gazdasági népiskoláinkra leendő kiterjesztésének kieszközléséért a közgyűlés forduljon kérelmével a felettes m. kir. vall. és közoktatásügyi minisztériumhoz. Ily értelmű határozat mielőbbi végrehajtásával, az indítványozó által elkészítendő beadvány alapján, az az elnökség bizassék meg.

A közgyűlés helyének és idejének megállapítására vonatkozó indítványra a közgyűlés az alapszabályok módosítása nélkül külön határozatot nem hozhat, mert e tárgyban az alapszabályok intézkednek s így e tárgyban most hozandó határozat alapszabály ellenes lenne.

A közgyűlés az elnök előadói javaslatát elfogadja és azt határozatként kimondja.

Következő tárgy a titkári jelentés. Titkár felolvassa jelentését, melyet teljes szövegében itt közlünk.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Már elmúlt jó egy éve, hogy a gazdasági szaktanítószeg egyesületi életéből fakadó köteletségét közgyűlés és díszközgyűlés keretében róta le Debrecenben. A rohanó élet azóta mennyi sok mindent zúgatott el felettünk. A kerek még nyikorgóbbak, rozsdásabbak lettek. A jótékony — az egész mai életet még lendületesebbé tevő — kenőanyag megérkezése már nem késhet soká. Ezt kell hinnünk, mielőtt a kétségbeesés erőt nem vesz édes mindnyájunkon.

Nem tartanám titkári jelentésem hűnek, habár egy száraz titkári jelentés keretei nem is alkalmasak olyan veszteségek méltányolására, mint amilyen bennünket Gróf Apponyi Albert, nemzetünk pótolhatatlan ékesszólású nesztorának és Gróf Klebelsberg Kunó, a magyar nemzetnek felejthetetlen nagy alkotó minisztere, nekünk pedig örökös díszelnökünk, útmutató vezető apostolunk volt — ha meg nem emlékeznek. Az alattvaló odaadó hűségével, szeretetével írjuk aranybetűkkel emléküket emlékezésünk táblájára. Nevük élni fog, míg a magyar gazdasági népoktatásnak csak egyetlen harcosa is él.

De munkás soraink is ritkultak: Helyes Pál jó kartársunk a régiek közül, kinek sokszor hangoztatott hite volt: „hogy minden pályának megvannak a maga apostolai“ ő magára is vonatkozik, mert tényleg vele is a gazdasági népoktatás egyik úttörő apostola tért örök pihenőre; Papy Pál, Kissné Grasseli Etel kedves kartársaink, kikkel a reményteljes jövő szállott korán sírba.

Debreceni közgyűlésünk alkalmával választotta örökös dísztagjává dr. Petri Pál vallás- és közoktatásiügyi államtitkár Úr Ónagyméltóságát. Magunk is úgy érezzük, hogy Ónagyméltóságának 10 éves államtitkársága alkalmából — csekélységnek tűnhet ezen ténykedésünk — de sajnos mással nem volt módunkban Ónagyméltósága iránt érzett őszinte, mély fiztetetünk és határtalan szeretetünk nyilvánítása. Soha nem muló hálával tartjuk nyilván, hogy mit tett Ónagyméltósága ügyünknek. Az összeomlástól kezdve céltudatossággal, szeretettel, éberrel figyelte iskoláink sorsát és az átmentéstől kezdve azok megerősödését, talpon állását nagy részben Ónagyméltóságának köszönhetjük.

Magas színvonalú díszülésünk Debrecen város és környéke mértékadó tényezőinek, a gazdasági szakoktatás reprezentánsainak jelenlétében folyt le. Netz Ferenc kartársunk előadásában megismertette munkásságunkat és meggyőzően állított hű képet iskoláinkról hallgatóinknak. Nem mulaszthatom el, hogy e helyről is köszönetet ne nyilvánítsak Debrecen városának szíves vendéglátásáért, az ottani MANSZ-nak énekkarával való közreműködéséért, az összes debreceni kartársaknak vendéglátásukért és az értékes tanulmányos kiállítás nagysikerű megrendezéséért.

Ugyanezen alkalommal avatta fel a filléereinkből emelt „Rády üdülőházunkat” is dr. Petri Pál Ónagyméltósága. Egyesületi életünkben rejő erősség, összetartásnak és elmúlt nagyjaink emlékének, megbecsülésének élő bizonyítéka ez az üdülőház. Az építési bizottság Pataky Sándor elnökkel az élen folyó évi június hóban vette át véglegesen az üdülőházat, melyet megnyitás óta Riedelmayer János kartársunk, mint gondnok vezet nagy hozzáértéssel és szeretettel. Az üdülőház életképességét mi sem bizonyítja jobban, minthogy az első csonka fűrdőévben (1932) 32-en vették igénybe, bevétele pedig 560,57 P. A folyó évben pedig, dacára a rosszul kezdődő fűrdőévnek, 45 vendég vette igénybe és bevétele körülbelül 700 P. volt. Szobát azonban állandóan ötszörösét lehetett volna használatra kiadni.

Az egyesület tisztikarának és választmányának ezévi intenzívebb működése elé az anyagiak hiánya és a meglévő kevés megőrzése gördített akadályokat. Választmányi ülést is csak egyet tartott. A felmerült ügyek legnagyobb részét elnökiileg nyertek elintézését. Iskoláink számában — 52 — változás nem történt. Egyesületi tagjaink száma jelenleg 153 rendes, 12 fiztetetbeli, 9 pártoló, összesen 174. Országos gyűjtőmémentárunk Székesfehérváron 1642 drb. 2208,86 P.

értéket mutat.

Tagdíjaink — sajnos — még mindig nagy összeggel szerepelnek, mint kintlevőséggel, bár ezzel szemben örvendetesen kell megemlékezni, hogy egyes nagyobb hátralékban lévő tagok nagy igyekezettel feleltek meg törlesztési kötelezettségeiknek.

Egyesületünk bármennyire is szorgalmazta — sajnos — a súlyos gazdasági helyzet és pénztelenség által teremtett viszonyok miatt ez idén az országos tenyészállatvásár és kiállításon nem vehettünk részt. De a nemzetközi baromfikiállításon és az ország több nagy helyén rendezett kiállításokon egyes iskoláink sikeresen vettek részt és számos értékes díjat szereztek meg.

Az Országos Közoktatási Tanács megbízásából az elnökség dolgozta ki a továbbképző népiskolák új tantervét és a hozzávaló utasítást. A nagy és fontos munkát, a tantervet Schill János elnökünk, Brózik Dezső kartársunk közreműködésével készítette el. A tantervi utasítást pedig elnökünk dolgozta ki.

Éber figyelemmel kísérte az elnökség az elmúlt évben a gazdasági népoktatással összefüggő összes kérdéseket, számtalan elnöki felterjesztést tett különböző hatóságokhoz, mely a szükséghez mérten karunk személyi, anyagi és iskoláink szervezetében szükséges változások keresztülvitelét mindenkor szorgalmazta.

Egyesületi életünkre is állandó nagy nyomást gyakorolt a súlyos gazdasági válság. Kemény létfenntartási harcot kellett folytatni csak azért, hogy egyesületünket működésben tudjuk az új évnél átadni. Ezek a nehézségek majdnem leküzdhetetlenek voltak és hatásuk még a jövőben is érezhető lesznek.

Fenti okok miatt kellett lapunk megjelenését is hosszabb időn át szüneteltetni, míg végre sikerült újra engedélyezését kieszközölni és a jövőnek fenntartani.

Zárom jelentésemet és kérem annak elfogadását azzal, hogy a tisztikar és választmány főbb munkásságáról a már elhangzott elnöki előterjesztésből méltóztattak tudomást szerezni.

Budapest, 1933. október hó 4-én.

Pigniczky Ferenc
titkár.

A közgyűlés a titkári jelentést tudomásul veszi. Tárgyalásra kerül az egyesület 1932/33. évi zárszámadásának felülvizsgálása és az 1933/34. évi költségvetés megállapítása. Elnök felkéri Molnár Sándor számvizsgáló bizottsági tagot a számadás felülvizgálatáról szóló számvizsgálóbizottsági jelentés előadására.

A közgyűlés a számvizsgáló bizottság jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi, az 1932/33. évi zár-

számadást jóváhagyja és Vrannay Kálmán egyesületi pénztárosnak a szokásos törvényes óvások fenntartása mellett a felmentvényt megadja.

Az elnök az 1933/34. évi költségvetés előterjesztése kapcsán javasolja, hogy az egyesületi tagságdíj a folyó költségvetési évben 15 pengőről 12 pengőre szállíttassék le.

Kurdy Sándor egyesületi tag a tagságdíjat 6 pengőben kéri megállapítani és a tagságdíj hátrálékoknak 40 – 50%-os elengedését javasolja.

Határozat. A közgyűlés a költségvetést elfogadja, az évi tagságdíjat 12 pengőben állapítja meg és Kurdy Sándor egyesületi tagnak indítványa fölött napirendre tér.

Az elnök bejelenti, hogy a közgyűlés utolsó, de egyik legfontosabb tárgyahez ért el, a tisztújításhoz egyesületünk vezérkarának megválasztásához. A közgyűlés nagy többsége annak ad kifejezést, hogy a régi elnököt óhajtja továbbra is az egyesület élén. Elnök bejelenti, hogy ezen tisztséget továbbra nem vállalhatja és személyétől eltekinteni kér. Az elnök az alapszabályok értelmében kiküldi az 5 tagú szavazatszedő küldöttséget, illetve kéri a közgyűlésnek azon módosításhoz való hozzájárulását, hogy az idő előrehaladottságára való tekintettel két 3 – 3 tagból álló szavazatszedő küldöttséget küldhessen ki. Továbbá javasolja azt is, hogy a múlt évhez hasonlóan a közgyűlés titkárjegyzőt egy személyben válasszon.

A közgyűlés az elnöknek a tisztújításra vonatkozó javaslatát határozatként elfogadja.

Az elnök a szavazatszedő küldöttségeket következőképpen alakítja meg. I. sz. küldöttségbe elnökül Pataky Sándort, tagokul Siha József és Kamenszky Belát, a II. sz. küldöttségbe elnökként Brózik Dezsőt, tagokul Nikkel Jánost és Sebők Sándort küldi ki. Egyben felkéri a küldöttségeket működésük megkezdésére s a választás idejére a közgyűlést felfüggeszti.

A választás megejtése után az elnök bejelentése következik:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

A választási eljárás befejeztetett s így a közgyűlést ismét megnyitom. A kiküldött szavazatszedő küldöttségek a választási eljárást szabályszerűen lefolytatták, melynek eredményét a következőkben hirdetem ki.

Megválasztottak az alábbiak:

Elnök: *Netz Ferenc.*
Alelnök: *Digniczky Ferenc.*
Jegyző-titkár: *Matós István.*
Pénztáros: *Vrannay Kálmán.*
Szerkesztő: *v. Gyutay István.*

Üdülőtárgondnok: *Riedelmayer János.*
Könyvtáros: *v. Csapóné Wagner Paula.*

Választmányi tagok:

Belle Lajos
Brózik Dezső.
v. Bocskóy András.
Czakó József.
Dr. Fodorné Csanádi Katalin.
Fedora D. Sándor.
Horváth Ferenc
Kamenszky Béla.
Krafcsik Gábor.
Kurdy Sándor.
Obingerné Czirmes Irén.
Pataky Sándor.
Schill János.
Siha József.
Szép László

Póttag:

Mihalik Kálmán

Midőn ezen választást az egyesület határozataként kihirdetem, felkérem Netz Ferenc elnök urat és a megválasztott tisztikart, hogy tisztségeiket elfogadni szíveskedjenek.

Igen tisztelt Elnök Úr! Kedves Barátom!

Elnöki kötelességem teljesítése után lelki megnyugvással adom át tisztemet, mert az egyesület tetterős, a gazdasági népotatásért mindenkor lelkesen dolgozó tagjának adta kezébe ügyeinek vezetését. Kedves Barátom, tapossátok még jobban ki azt az utat, melynek mentén nemcsak fűvisek, hanem rózsák is fognak virulni. Ennek egyik feltétele azonban az, hogy egyesületünk kertjét egyetértő munkával műveljük. Ti pedig az egyesület bizalmát őrizzétek meg és gyarapítsátok javainkat. Amidőn az egyesület bizalmának szimbolumát, az egyesület pecsétjét elnöki kezeidbe átadom, szívem mélyéből kívánom, hogy úgy a Te elnöki, a tisztikar és választmány, valamint az egyesület vállvetett összműködését, feletteseink megértő, támogató segítsége és a teremtő jó Isten dús áldása kísérje. Úgy legyen.

Most az új elnök foglalja el az elnöki széket és az alábbi székfoglaló beszédet tartja:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Úgy a magam, mint a megválasztott új tisztikar nevében köszönöm a megtisztelő bizalmat, mellyel egyesületünk vezetését gondjainkra bízták. Igérem, hogy mi ezt a bizalmat a testület és ügyünk érdekében hűséges és odaadó munkával fogjuk viszonzni. Amidőn az elnöki tisztet elvállalom és munkámat

Isten nevében megkezdem, engedjék meg, hogy első gondolatom a múlté és a távozó tisztikaré legyen. Ez a tisztikar, élén Schill János kartársunkkal, becsületes igyekezettel és jó eredménnyel szolgálta ügyünket olyan időben, mely nagy alkotásokra nem volt alkalmas és éppen ezért fokozott erőfeszítéseket követelt. A távozó tisztikar és főleg annak kitűnő elnöke azonban nem ismert önkíméletet és így szép siker koronázta jó igyekezetét. Azt hiszem, szabad a testület egyetemének nevében is beszélnem, amikor csak a legmélyebb sajnálattal nyugszunk meg abban a szilárd elhatározásban, hogy megváljuk az elnökségtől, bár magam is a legszívesebben és a legnagyobb megnyugvással láttam volna továbbra is az Ő higgadt, bölcs kezében egyesületünk ügyeinek vezetését. Javaslom ennél fogva, hogy mai ülésünk jegyzőkönyvében hálás köszönetünket örökítsük meg a távozó tisztikar és főleg annak érdemes elnöke munkásságáért. Míután ezen indítványomat a közgyűlés sem kiegészíteni, sem módosítani nem kívánja, a határozatot ilyen értelemben mondom ki.

Második gondolatom természetszerűleg a jövőé, melyre nagy felelősségérzettel és kötelességtudattal, de nem minden aggodalom nélkül gondolok. Bár jó igyekezetem felől biztos vagyok és hiszem, hogy az új tisztikarnak és szerénységemnek lesz elég erőnk ahhoz, hogy maradéktalanul megőrizzük egyesületünk erkölcsi birtokállományát, melyre jogunk van bizonyos önértéssel tekinteni: aggódom azonban azért, vajjon a nehéz viszonyok közt sikerülhet-e ezen erkölcsi birtokállomány gyarapítása oly mértékben, amint azt ügyünk és testületünk érdekei kívánják? Azok a nagy feladatok, melyek évek, sőt évtizedek szívós küzdelmeivel sem tudtunk megoldani, mind sürgetőbbben nyomulnak az előtérbe. Hogy csak néhányat említsek: az új tanterv, szervezeti, ügyrendi és számviteli utasítás; a mezőgazdasági népoktatás organikus rendezése, lehetőleg törvényhozási uton; a státuszrendezések során elvesztett régi jogaink visszaszerzése, gyermekeink iskoláztatási lehetőségének intézményes biztosítása; a morális státuszrendezés, ideértve a cimkérdést is; úgy az önálló, mint a továbbképző gazdasági tanszemélyzet szakképzésének végleges és célszerű megoldása; a szakfelügyelet kiépítése; leánynevelési programunk előbbre vitele; lapunk talpraállítása stb. egyenként is nagy feladatok, együttesen pedig megérdemlik, hogy egész lélekkel áldozzuk értük legjobb erőinket, ambícióinkat és munkaképességünket.

Mit, mikor, milyen sorrendben, azt méltóztassék az új tisztikar leleményességére bízni. Mindenestre

mindent és mindenkor a legteljesebb összhangban főhatóságunkkal és azokkal a tényezőkkel, melyeknek közvetlen vagy közvetett befolyásuk van ügyeinkre. Soha sem fogunk megfélelkezni egyesületünk tradicionális méltóságáról, nyugalmáról és fegyelmezettségéről, mert ezekkel az eszközökkel remélhetjük elérni mindezt, amit ügyeinkre a nemzet érdekében szükségesnek, testületünkre jogosnak tudunk.

Ebben a néhány mondatban én nem a saját programomat adtam, hiszen ezek a kérdések régtől fogva állandó témái egyesületi életünknek. Csupán jelezni kívántam, hogy az új tisztikar figyelmét egyetlen fontos problémánk sem fogja elkerülni. Hogy milyen tempóban és mit tudunk valóra váltani, az nem egészen, talán nem is elsősorban rajtunk múlik, hanem a testület egyetemének, sőt a testület minden tagjának egyéni magatartásán. Az eredményeink pontos arányban fognak állani annak a cselekvő kötelességérzetnek a mértékével, amit a testület egyes tagjai felmutatnak. Ha mindenki 100%-ig teljesíti a neki jutó legkisebb szerepet — álljon az pl. csak a tagdíjak pontos fizetéséből, — ha mindenki legjobb erőit adja a köznek, akkor egyesületünk virágozni fog és meg fogunk győződni arról, hogy közérdekű áldozataink végeredményben egyéni érdekeink javára gyümölcsözőnek.

Ezért azt szeretném, ha a tisztikar és az egyesület minden tagja között egy abszolút zavartalan lelki közösséget tudnék létrehozni, mely a sorsközösség átérzéséből fakad. Ha ez sikerül, akkor teljes bizakodással merek nézni közös munkánk elé, melyre ez ünnepélyes pillanatban a Mindenható Isten áldását kérem. Míután tárgysorozatunkat kimerítettük, közgyűlésünket ezennel berekesztem.

*

A közgyűlés befejezése után az egyesületnek a közgyűlésen résztvett tagjai társaságára jöttek össze az Üllői-uti Potzmann-féle vendéglőben. Ebéd után megtekintették a Budapest-Székesfőváros Kertészképző Iskoláját. E tanulmányi kiránduláson az intézet egyik tanára — szakszerű magyarázatok kíséretében — bemutatta az intézet gyakorlati telepét.

Igen szép alakfákat, szakszerűen kezelt gyümölcsfákat, jól rendezett faiskolát, csinosan elrendezett japánkert, nagyszerűen szerkesztett üvegházakat, sok-sok melegágyat, szépen virító üvegházi növényeket, szebbnél-szebb szabadföldi virágokat, pompás konyhakerti növényeket láttunk a telepen, amelyek mind a szakszerű vezetést dicsérik.

Nem sajnáljuk a fáradságot, mert sok szépet és tanulmányos dolgot szemlélhettünk. Igen kár, hogy az idő rövidsége miatt behatóbban nem tanulmányozhattuk e nagyszerű telepet. Így is kedvező benyomással távoztunk. Talán fokozta szimpátiánkat az a körülmény, hogy az iskola eredetileg önálló gazdasági népiskola volt s csak később vedlett át kertészképző iskolává. De kár! Milyen üdvös volna, ha a budapesti iskolatípusok között egy szem önálló gazdasági népiskola is akadna!

Pelargónium. Muskátli. Mályva.

(Folytatás.)

A *P. zonale* és a *P. peltatum* az előbbihez képest csaknem teljesen igénytelennek mondható és szaporításuk is kevesebb gondot okoz. Ezeknél is a július—augusztusi dugványozás a legcélravezetőbb szaporítási mód, de akinek megfelelő helyisége (növényháza) van, ősszel és tavasszal is dugványozhat. A dugványokat ezeknél hosszabbra, 10—15 cm.-re, de szintén levél alatti izületnél vágjuk, az alsó leveleket egészen eltávolítjuk, a felsőbb nagyobbakat pedig felére visszakurítjuk. Pár órai, árnyékos helyen való szikkasztás és a metszési lapnak faszénporozása itt is előnyös. A nyári dugványokat akár ládába, akár cserepekbe, sőt félárnyékos helyen szabadföldbe is elduggathatjuk. Minden esetre ezeknél is a legjobb eredményt a *P. grandiflorum*-nál tárgyalt eljárással érjük el. Egyébként fontos, hogy a dugványok fészeken álljanak és másfél ujjnyinál mélyebbre ne kerüljenek, hogy a naptűzés ellen árnyékolással, a kiszáradástól pedig permetezéssel védessenek. Teljes meggyökeresedés után ezeket is lehet egyenként cserepekbe ültetni, majd télen 6—8° C. mellett világos helyen teletetni. Túlásagos meleg helyen korán hajtanak és a hajtások felnyurgulnak, nedves és sötét helyen pedig könnyen rothadnak.

Tavasz felé, február végén a dugványokat éppen úgy, mint az öreg töveket átültetjük és visszavágjuk, hogy bokrosodjanak. Rendszeres öntözés mellett 8—10° C. melegben a hajtást megkezdhetjük, hogy kora tavasszal már virágozzanak. Ha a muskátlit nyáron is cserépben akarjuk tartani, akkor még egyszer, áprilisban nagyobb cserépbe át kell ültetni.

Szabadföldbe május előtt nem tanácsos kiültetni, mert az esetleges fagyok tönkre tehetik. Kiültetés előtt fokozatosan szoktatni kell a szabad levegőhöz éppen úgy, mint a napfényhez. Tápláló, de nem az évben trágyázott földbe ültessük, mert a tulságos kövér, nitrogéndús földben nagy lombot, de kevés virágot nevel. Virágoztatásra legalkalmasabb a korhadt gyepföld, kevés homokkal keverve. Viszont a lombjuk kedvéért nevelt tarkalevelű muskátlikat erősen trágyázott földbe ültessük és bőségesen öntözzük.

A muskátlit lehet magvetés útján is szaporítani, de ez hosszadalmas eljárás s éppen ezért csak akkor alkalmazzák, ha új fajtákat és féleségeket akarnak előállítani.

Ugyancsak lehet szaporítani a muskátlit oltással is. Ezt akkor használják, ha valamely kiválóan jó,

vagy új fajtát gyorsan óhajtanak elszaporítani. Alanyul a *P. zonale* szolgál. Az oltóhajtásokat két leveles darabokra vagdalják, a leveleket pár cm. levélnyel meghagyásával eltávolítják és ha az alany és oltóhajtás egyforma vastag, párosítással, ha az utóbbi vékonyabb, oldallapozással végzik az oltást. Bekötözésre legjobb a 6-os pamut. Az oltványokat 16—18° C. hőfokú üvegházban, teljesen zártan tartják, szükséghez mérten öntözik, de nem permetezik, mert a víz az oltáshoz juthat és rothadást okozhat. Két hét alatt az összerodadás megtörténik, mikor is a kötözést kibontják és az oltványokat fokozatosan levegőhöz szoktatják.

Az erőteljes, felfelé törekvő *P. zonale* fajtából könnyen lehet magastörzsű u. n. muskátlifát nevelni oly módon, hogy az ilyenek dugványait tavasszal nem visszavágjuk vissza, hanem tavaszi átültetés után mindannyiszor, valahányszor jól begyökeresedtek, nagyobb-nagyobb cserépbe ismételtén átültetjük, nyárára szabadföldbe kisüllyesztjük és azelőtörő oldal-, tő- és földből eredő hajtásokat folytonosan éles késsel eltávolítjuk, hogy a vezérhajtás minél gyorsabban nőjön a kívánt magasságra. Mikor azt már elérte, csúcsát visszavágjuk és az azon alul lévő rügyekből fejlődő hajtásokból koronát nevelünk.

Az ilyen magastörzsű fácskára a fent leírt oltással bármely értékesebb fajta muskátlit oltathatunk s abból nevelünk koronát, vagy készíthetünk szomorú, lecsüngő hajtású fát *P. peltatum* ráoltással.

Pataky Sándor.

A gazdasági irányú továbbképző iskolák tanítói

munkájukat megkönnyítik, ha beszerzik a

GAZDASÁGI TANFOLYAM JEGYZETEK

című munkát. A három fiú osztály anyaga három részben jelent meg. Egy kötet ára: 1.— pengő.

A gazdasági továbbképző iskolai **UGYVITEL** rövid, mindenre kiterjedő, gyakorlati útmutatást ad az iskolák gyakorló területeinek kezelésére. Ára: 1.50 Pengő.

A könyvek megrendelhetők: Brózik Dezső Berettyóújfalu

A GYÖNGYÖSI ÁLL. GAZD. NÉPISKOLÁNÁL

úgy őszi, mint tavaszi szállításra rendelkezésre

áll *RIPÁRIA PORTÁLIS* és *RIPÁRIA x*

BERLANDIERI TELEKI B. 8 SIMA

AMERIKAI ALANYVESSZŐ.

Iskoláink tankönyv-kérdése.

Iskoláinkhoz a Franklin-Társulattól a következő levél érkezett:

Dr. Gesztelyi Nagy László, a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara nagynevű igazgatója, igen helyesen mutat rá most megjelent könyvében („A mezőgazdasági oktatás reformja“ 42. l.) arra, hogy „összes mezőgazdasági szerveink között az önálló gazdasági népiskola az az intézmény, melyre nemzeti büszkeséggel lehet elmondani, hogy eredetében, alapjában, irányzatában, formájában, lényegében egyaránt magyar alkotás és olyan, amelyre és amilyenre a magyar földműves népnek szüksége van.“

Az önálló gazdasági népiskolák nagy nemzetnevelő fontosságát átérzve, minden tőlünk telhetőt el akarunk követni annak érdekében, hogy ezeknek az iskoláknak a munkája minél eredményesebb legyen.

Eredményes iskolai munkát végezni tankönyv nélkül nem lehet. Évenként egy-egy önálló gazdasági népiskolai sajátlagos tankönyvre minden egyes tanulóknak elengedhetetlenül szüksége van.

A nélkülözhetetlen tankönyvek beszerzését kívánjuk megkönnyíteni, amidőn most egészen kivételes ajánlatot teszünk hazánk 52 önálló gazdasági népiskolájának: felajánljuk, hogy az önálló gazdasági népiskoláknak könyvkereskedésünkben az alábbi feltételekkel folyószámlát nyitunk. E „Gazd. 52.“ jelzésű folyószámlák terhére Géher, Ujlaki—Varga, illetve Abonyiné-féle tankönyvmegrendeléseket hajlandók vagyunk azzal a rendkívüli kedvezménnyel teljesíteni, hogy a számla összegének 1/3 része küldeményünk átvétele után, 1/3 része legkésőbb 1934. november 15-én, 1/3 része pedig 1935. november 15-én fizetendő.

Ilyen fizetési könnyítéssel hajlandók vagyunk az önálló gazdasági népiskolákat a tanulók létszámának megfelelő arányban tankönyvekkel felszerelni. Kedvezményes feltételeink kizárólag 25 egyféle kötetet meghaladó mennyiségű rendelésre érvényesek.

Az iskola pccsétjével ellátott megrendelést az iskola igazgatósága hivatalból eszközli s a tartozásért nem az iskola vezetői saját személyükben, hanem az iskola mindenkori igazgatósága felelős.

Tudomásunk szerint a monori önálló gazdasági népiskola minden tanulóját, aki erre igényt tart, már évek óta az iskola látja el kölcsöntankönyvvel. Ebben az iskolában minden tanuló a tanév elején egy pengőt fizet tankönyvhasználatért. A begyűlt pénzt az igazgatóság évről-évre teljes egészében tankönyvvásárlásra

fordítja. Így elérhető, hogy három év alatt a vásárolt könyvek ára a kölcsöndíjakból egészen megtérül. Már a második évben megkezdődik a megrongált példányok kicserélése és ezt a harmadik évben is folytatja az iskola. Négy évnél tovább egyetlen könyv sem forog közkezen, minthogy az ócska könyv az egészségre könnyen ártalmas lehet, lapjai többnyire szakadozottak, hiányosak, külseje pedig ahelyett, hogy vonzaná, inkább visszataszítja a tanulót. A gondos selejtezés révén évről-évre új könyvekkel frissül fel az iskola kölcsönkönyvtára. Ahol ez a rendszer meghonosodott, ott egyetlen tanuló sem jár könyv nélkül iskolába. Ezt az eredményt a község előljárósága (a város tanácsa) is előmozdithatja, ha a 130700/1922. sz. VKM. rendelet alapján szedett büntetéspénzeket az önálló gazdasági népiskola tanulóinak ellátására engedi át.

Tudatában vagyunk annak, hogy ajánlatunk az önálló gazdasági népiskolák tanulmányi szempontjából nagy jelentőségű s reméljük, hogy azt a nagytekintetű Igazgatóság megértéssel fogadja.

Folyószámla nyitását a csatolt megrendelőlapra, e rendkívüli ajánlatra való kifejezett hivatkozással f. év október hó 10-ig bezárólag sziveskedjék kérni, hogy akciónk egyöntetű lebonyolítása biztosítható legyen.

*

A tankönyv-kérdés iskoláinknak igen nehéz és még megoldatlan problémája. Örömmel üdvözljük és fogadjuk a Franklin-Társulat igen előnyös ajánlatát. Megszívlelésre méltónak és megvalósításra alkalmasnak találjuk azt a helyi viszonyok szerinti módosítással. 1.— P-ös használati díj ugyanis nem mindenképp szedhető. Nem volna szedhető pl. Gyöngyösön, ahol a gimnáziumban értékesebb könyvekért is csak 50 f. használati díjat fizetnek a tanulók. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy Gyöngyösön a kérdés meg nem oldható. De igen. Nagyon helyesen írja a levél, hogy a büntetéspénzek felhasználásával is megoldható a kérdés. Sajnos, amint tudjuk, a büntetéspénzek körül is baj van. Minden iskolának annyi büntetéspénzt kellene kapnia, amennyit saját tanulóit után beszednek. Ez azonban még most nem így történik. Kevés büntetéspénz jut a gazdasági népiskoláknak a mai elosztási rendszer mellett, habár már némely helyen az elosztó hatóság belátja ezen viszásságot s igyekszik a kérdést igazságosan megoldani.

A büntetéspénzeknek tankönyvbeszerzésre való

felhasználása ellen szociális szempontból talán ellen-
vetés tehető, de ha figyelembe vesszük, hogy a be-
gyűlt csekély büntetéspénzből csak néhány tanulónak
juttathatunk ruhaneműt, míg tankönyvet esetleg 1-2
osztálynak is, akkor ez az aggodalmunk azonnal el-
oszlik. Aztán a legszegényebb tanulók kiválogatása
is igen nehéz feladat, mert pedagógus lelkünk a sze-
génység mellett a szorgalmat is szeretné jutalmazni
s így hol az egyik, hol a másik szempont szorul
háttérbe. Ha a büntetéspénzek tankönyvbeszerzésre
fordíthatnak, még mindig módunkban van a szegény-
séget segíteni és a szorgalmat jutalmazni, mert a
szegény és szorgalmas tanulónak ingyen kölcsönöz-
zük ki a tankönyvet.

A tankönyvbeszerzés megoldására tehát azt
ajánlhatjuk, hogy a büntetéspénzeket is használjuk
fel ezen célra mindaddig, míg minden osztálynak
meg nincs a kölcsönkönyve. A tanulóktól szedjük
50 f. használati díjat, melyet az első évben teljes
egészében, a következő években pedig csak részben
fordítanánk új könyvek beszerzésére.

Hogy a tankönyvek csak 3 évig volnának
használhatók, azt teljes mértékben nem írhatjuk alá.
Az első évben ugyanis az új könyvet a tanuló
papírral bekötött táblával használja. A második évben
a könyveket a kölcsöndíjből bekötetjük. A kötés
— tömeges kötetésnél — példányonként 20-25 fillérről
nem kerül föbbe s így új könyvek beszerzésére is
jut a használati díjből. A tankönyvek élettartamát
tehát a fiúknál legalább 4-5, a lányoknál 5-6
évre tehetjük.

Most pedig a Franklin-Társulat figyelmébe
ajánljuk a következőket: Arra törekedjék a cég,
hogy a Géher-féle tankönyvek a II.—III. osztályok
részére is mielőbb megjelenjenek, mert alig akad
önálló gazdasági népiskola, amely egyéb könyvet
beszerzésre, illetve használatra alkalmasnak találna.

Az új tankönyvek ára minimális legyen. Terjessze
ki akcióját a cég a gazdasági továbbképzőkre is.
Mivel a továbbképzők leginkább községi jellegűek,
a megrendelési garanciát a községi előjárásnak
vagy az iskolaszéknek kellene vállalnia. A bírság-
pénzek a továbbképzőknél is felhasználhatók volná-
nak tankönyvbeszerzésre és talán némi kölcsöndíj is
beszedhető lenne a tanulóktól. Így az ügy itt is el-
intézhető volna.

Mi a magunk részéről igen örülnénk, ha a
könyvkiadó cég kezdeményezését siker koronázná,
mert a tankönyv-kérdés megoldása igen fontos, hasz-
nos, sürgős és mulhatatlanul szükséges úgy az önálló
gazdasági népiskolák, mint a gazdasági továbbkép-
zőkre nézve.

HÍVATALOS RÉSZ.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter
úr 44.409/1933. V/a. 2. ü. o. számú rendeletében
a gazdasági szaktanítók létszámában Katrics Máriaót
Komádiból Jászberénybe, Vrannayné Pozsár Júliát
Ceglédreől Túrkevére, innen pedig Nagy Lenkét
Komádiba, Vargha Editet Egerből Ceglédre helyezte
át, illetve osztotta be szolgálatára.

Budapest, 1933. évi október hó 28-án.

A miniszter helyett:

Dr. Szily Kálmán s. k.
államtitkár.

Egyesületi közlemények.

G. Sz. O. E. elnöki kérelem. Elődömnök
fényképfelvételek beküldése iránti kérését újból aján-
lom a kartársak figyelmébe. Nagyon sürgősen kérek
minden iskolától legalább 2 felvételt.

Elnök.

TERMÉSEREDMÉNYEK.

A köröstarcsai önálló gazdasági népiskolánál
az 1933. évben: őszi búza (Bánkuti 1201. sz.) 12'51 q,
tavaszi árpa 11'07 q, tavaszi zab 13'05 q, tengeri
26'06 q termelt kh-ént.

A nagybajomi önálló gazdasági népiskolánál
búzából 17'53 q, őszi zabból 16'74 q és őszi árpá-
ból 15'22 q volt az ez évi termés kh-ént. A búza
fajsúlya: 84 kg.

Most jelent meg a

Berettyóújfalui Gazdasági Népiskola FAISKOLÁJÁNAK ÁRJEJYZÉKE

Kaphatók az iskolánál szép, erős, erőteljes
minden betegségtől mentes alma, körte,
szilva, cseresznye, stb. 2-4 éves oltványok.
Van az iskolának díszbokr, fenyő, gaz-
daságifa, oltott díszfa, élősövény, vadce-
mete készlete. Az árak igen mérsékelték.

Kérjen részletes árjegyzéket.

A továbbképző iskolák ügye.

1. Az iskola szervezete.

Az ismétlődő oktatás alapja az 1868. évi 38. t. c. 48—50—55. §-ai. Ez kimondja, hogy a 13—15 éves gyermekek 3 évi ismétlődő oktatásra kötelesek. A törvény végrehajtási utasítása az ismétlődő iskolákról alig emlékezik meg. Ezért nem is lehet azon csodálkozni, hogy az iskolák nem tudtak eredményesebb munkát kifejteni.

A népoktatási alaptörvényünk megjelenése után épen negyedszázadnak kellett eltelnie, hogy az ismétlődő oktatás általánossá, céltudatosná legyen. Az 1896. évben báró dr. Wlassics Gyula miniszter adta ki a gazdasági ismétlődő iskola első szervezetét és tantervét. Igen szűkre szabott keret volt ez — de nemes mustár-mag, — melynek nagy jövője volt. Ezt a kicsiny keretet alig pár év múlva már bővíteni kellett. Az 1902. évben 66.569. sz. alatt az akkori idők viszonyainak megfelelő új szervezet és tanterv látott napvilágot. Megjelenése erős lökést adott a gazdasági ismétlődő iskolai oktatásnak. Sorra alakultak az ismétlődő iskolák. Egységes szellem, tartalom irányította azokat. Valóban ez időtől számíthatjuk a gazdasági népoktatás születését.

Még erősebb lökést kapott az ismétlődő oktatás az 1921. évi XXX. t. c. végrehajtásával. Ez a törvény már a régi ismétlődő iskola elnevezést továbbképzőre helyesbítette. Jelezván ezáltal is azt, hogy ez iskolák nemcsak a mindennapi elemi iskolákban tanultakat ismétlik, hanem továbbbővítik, kimélyítik a növendékek ismeretkörét. A beiskolázás szigorításával úgy az elemi, mint a továbbképző iskolákban az iskolalátogatás annyira megjavult, hogy különösen ez utóbbi iskoláktól napról-napra komolyabb és komolyabb munkát lehet várni. Majdnem teljesen megszűnt az analfabéták száma, kevesbedett a hiányos alapismerettel bíró tanuló. Ezekből következőleg egészen természetes, hogy a továbbképző iskoláktól ma már igenis komoly munkát lehet várni és követelni. Sajnos, hogy ez azonban még csak jámbor óhaj mindaddig, míg ezeknek az iskoláknak ügye nem rendeződik. Elhanyagoltságuknak legfőbb oka az iskolaszervezet hiánya, illetve elavult volta. Az iskolák szervezésénél, a tanítási anyag feldolgozásánál a legnagyobb zűrzavar mutatkozik.

Az általános továbbképző iskoláknak egyenesen nincs is szervezetük, a gazdasági irányú továbbképző iskolák szervezete pedig épen 30 éves elmúlt. Egy iskola életében — még a világháború és az ezt követő

gazdasági válság nélkül is — nagy idő. Így nem csoda, hogy a szervezet teljesen megkopott, kiöregedett, a mai viszonyoknak nem megfelelő. Sok félreértésre szolgáló intézkedése hátráltatja az iskolák fejlődését, helyes működését.

A továbbképző iskolák működésének helyes irányba terelése érdekében mulhatalanul szükséges az új szervezet kiadása.

Lássuk most főbb vonásokban, mit kívánánk az új továbbképző iskolai szervezettől?

Mindenekelőtt a szervezet pontosan jelölje meg a továbbképző iskolák egyes fajtáit. Ezek lehetnek: a) általánosak, b) gazdasági irányúak. A gazdasági irányúak lehetnek: a) gazdasági irányú továbbképzők, b) önálló gazdasági népiskolák. E három fő iskola-típus részére külön-külön szervezet adandó ki. Ha egy szervezet is adatik ki, abban e három iskolatípus szervezeti intézkedései külön fejezetekben szerepeljenek. A jelenlegi szervezetünknek épen az a legnagyobb hibája, hogy az önálló gazdasági népiskolák és gazdasági irányú továbbképző iskolák ügyeit közösen tárgyalja. Sok zavar előidézője ez, még nagyobb hiba ennél, hogy épen a legnagyobb számú iskoláknak, a továbbképzőknek egyáltalában nincsen szervezetük és tantervük. Hogy is várhatnánk rendet, céltudatos munkát ilyen viszonyok között? A Csonkaország mintegy 5000 általános továbbképző iskolája föltétlenül megérdemelne, hogy részükre egy, a mai kor igényeinek megfelelő szervezet és tanterv jelenjen meg. De épen olyan sürgős a közel 1000 gazdasági irányú továbbképző iskola rendjének szabályozása és az önálló gazdasági népiskolák várva-várt iskolai szabályzata.

Az új szervezetben pontosan szabályozni kell azt, hogy hol állítandó fel általános továbbképző, gazdasági irányú és önálló gazdasági népiskola. E tekintetben elfogadható az a már régebben kialakult nézet, hogy a 40 tanulónál kisebb iskolák megmaradjanak általános irányúaknak, az ennél nagyobb létszámú tanulóval bíró iskolák mind átszervezendők gazdasági irányúakká és a legalább 120 tanulóval rendelkező iskolák önálló gazdasági népiskolákká fejlesztendők.

Az előbb vázolt iskolák felállítása alól nincsen kivétel. Legfeljebb a 6 km. körzeten belül fekvő kisebb községeknél megengedhető, hogy közösen állítsanak fel ilyen iskolákat. A továbbképző iskolák felállítása és fenntartása a polgári községek feladata.

Az elemi iskolák — tekintet nélkül jellegükre — kötelesek tanítási helyiségeiket heti egy napon a továbbképző iskolák céljaira átengedni. A felekezeti iskolák tartoznak tűrni, hogy tantermeikben a községi továbbképző iskolákban tanító esetleg más vallású tanítók akadálytalanul taníthassanak. A továbbképző iskolai tanításban a népoktatási alaptörvény alapján minden elemi iskolai tanító tartozik résztvenni. Ez alól senki sem vonhatja ki magát, a tanítás megtagadása vagy elhanyagolása fegyelmi vétséget képez.

A továbbképző iskolák szorgalmi idejét szigorúan a helyi viszonyok figyelembevételével kell megállapítani. Tekintve a mai súlyos gazdasági helyzetet és azt, hogy a 13 - 15 éves gyermekek már számottevő gazdasági munkát is végeznek, a tanévet legkésőbb október 1-én kell megkezdeni és az május 31. előtt nem fejezhető be. A tanítás, a legalább 8 hónapig tartó tanévben, heti egy napon 7 óráig tart. Ez egyöntetűség szempontjából országosan egy napra pl. a szombati napra teendő.

A fiúk a leányoktól már a tanítási anyag különbözősége miatt is mindenütt elkülönítve tanítandók. A leányosztályokban a kézimunka tanításra különös gond fordítandó, ezért e tantárgyat okvetlenül tanítónő tanítsa.

A továbbképző oktatásnak eddig igen súlyos problémája volt a tanulók különböző előképzettsége. E téren ma már hála Istennek igen sokat javult a helyzet. A legtöbb tanuló már az V., VI. osztályból jön a továbbképzőbe. Evégből kimondandó lenne, hogy a továbbképzőbe csakis a legalább IV. elemi osztályt sikerrel végzett tanulók vehetők fel. Szabályozást kíván a más iskolából való átlépés, továbbá a levante intézménnyel való kapcsolat kérdése is.

A továbbképző 3 évfolyamú, minden tanuló tartozik ezt elvégezni, szükség esetén a tankötelezettség 16—17 évig kiterjeszhető. Az iskolát végzettek véghizonyítványt kapnak. A tankötelezettség általános, mindkét nemre kiterjedő, ingyenes. A tanulók összes iskolaszereiket az iskola fenntartótól ingyen kapják. Ez oly intézkedés, mely a művelt nyugaton már minden iskolában megvalósult.

A mai súlyos iskola-fenntartási nehézségek közepette, meggondolandónak látszana a jobbmódú, tehetősebb szülőktől, bizonyos vagyoni cenzuson felül tandíjat, beiratási díjat szedni. Ez egészen természetesen látszik, az iskolák napról-napra fokozódó terheinek csökkentése érdekében.

A gazdasági irányú továbbképző iskolai szervezést egyik legfontosabb része a gyakorlati oktatás

biztosítása. A tanítás súlypontja a gazdasági ismeretek gyakorlati oktatására helyezendő. A gyakorlati tanítás színhelye elsősorban a gazdasági udvar, a kert, a község külső határa. Olyan hatalmas gyűjteménytár ez, melyet a tanításnál okvetlenül igénybe kell venni.

A gazdasági irányú továbbképző iskolák ennek ellenére nem nélkülözhetik a megfelelő gyakorlóterületet. Eddig e célra a községi faiskolák és az iskolák kisebb-nagyobb mezőgazdasági területei szolgáltak. Rendeltetésük volt nemcsak a különböző kerti és mezőgazdasági munkák gyakorlati bemutatása és begyakorlása, de céljuk volt a község kisbirtokosainak az okszerű gazdálkodásban követésre méltó példa nyújtás. Sajnos, hogy a gazdasági továbbképző iskolák kezelésében lévő községi faiskolák — eltekintve egyes dicsőre méltó kivételektől — a legtöbb helyen nem feleltek meg rendeltetésüknek. De ezen ne is csodálkozzunk, ha elgondoljuk, hogy a községek a faiskolák kezeléséhez szükséges legelemibb feltételeket sem biztosították. A faiskola pedig olyan üzem, mely igenis nagy befektetést, sok munkát, alapos szakértelmet kíván. Csak így felelhet meg rendeltetésének, ellenesetben a faiskola inkább káros hatású, sőt veszedelmes lehet.

Ez a szempont készítette az érdekképviseleteket arra, hogy a kormánytól kérjék a községi faiskolák megszüntetését. A földművelésügyi miniszter úr növényegészségügyi szakközegei e tekintetből épen most az ősz folyamán vizsgálják felül a községi faiskolákat. A miniszter úr határozott szándéka a nem megfelelő faiskolákat megszüntetni. Így az 1894. évi XII. t.c. alapján létesített községi faiskolák felett megkondukt a lélekharang. Bizunk abban, hogy a jól kezelt, eredményeket felmutató faiskolákat továbbra is meg hagyják.

A halálra ítélt községi faiskolák területeit mindenestre továbbra is a gazdasági irányú továbbképző iskolák gyakorlóterületéül kell meghagyni. Kívánja ezt úgy a tanügyi, mint hasznossági érdek. A továbbképző iskolák a községi faiskolákban eddig csak türt vendégek voltak. Ott elsősorban a fatenyésztés volt az első legfontosabb érdek. Parancsolt ott a járási faiskola felügyelő, a selyemtenyésztési felügyelőség. Követelték ezek a fák szaporítását, nevelését, de minden külső segítség, anyagi támogatás nélkül.

A megszüntetett községi faiskolák iskolai kertekké alakítandók át. A fatenyésztés, szaporítás azonban megszüntetendő. E helyett az egész terület gyümölcsfával, alkalmas helyeken szőlővel betelepítendő, alkal-

mas helyeken konyhakertészet létesítendő. Az iskola-kertet úgy kell beosztani és betelepíteni, hogy az a célnak minden tekintetben megfeleljen. Kívánja ezt a hazánkban mindinkább terjedő gyümölcsstermesztés és annak fejlesztése. A községi faiskolák ezzel a községeknek hasznosító területei lennének.

A gyakorlóterület biztosítása és a fenntartás az iskola-fenntartó közület kötelessége. A gyakorlóterületen való gazdálkodás a helyi hatóság kellő felügyelete mellett teljesen a kezeléssel megbízott tanító joga és kötelessége. Mindenért a vezető úgy anyagi, mint fegyelmi felelős.

A gazdasági irányú továbbképző iskola összes számadásait az iskola igazgatója vezeti. Ő ennek az iskolának gondnoka.

Ezek lennének a főbb gondolatok, melyek figyelembe vételével vélnök az iskolai szervezetet megalkotni.

Brózik Dezső.

H Í R E K

Kiállítás. A makói önálló gazdasági iskola a makói kerületi mezőgazdasági és ipari kiállításon egy külön nagy teremben kollektív elrendezésben mutatta be az iskola gyakorlati működését. Mezőgazdasági és kertészeti terményeiért, — melyek közül főleg burgonya, — szójabab és 10 éven át folytatott gyapot termelési-kísérlet eredményei iránt igen nagy volt az érdeklődés, — I. díjat nyert az iskola serleggel. Háztartási készítményekért, melyek változatos gyümölcs- és főzelék csoportja általános feltűnést keltett, I. díjat érmes arany oklevéllel nyert. Magyaros kézimunkáiért és és háziszóttescsiért I. díjban részesült. Csoportos kiállításért és szemléltető gyakorlati oktatását bemutató készítményeiért az iskola elismerő-oklevelet kapott. Az iskola értékes és tanulságos kiállítását az egész országból és helyből látogató közönség nagy tömege a legnagyobb elismeréssel szemlélte. A szép siker méltóan sorakozik az önálló gazdasági népiskolák eddigi eredményeihez. Szívvel gratulálunk!

Halálozás. v. Faragó Jánosné sz. Cseresnyés Ilona, csongrádi áll. gazd. szaktanítónő súlyos, de türelmes szenvedés után f. év november hó 1-én elhunyt. Ószinte részvételt adózunk a gyászoló családnak, mely a múlt években egyetlen leányát, a szintén szaktanítónő jelöllet is elveszítette.

Ellenőrző iskolalátogatás. VKM. úr 44561—1933. számú rendeletével már most intézkedett a gazdasági irányú továbbképző népiskolák folyó tanévi ellenőrző látogatásáról. Az iskolalátogatások nagyrészt, mint a múltban, úgy most is az önálló gazdasági népiskolák igazgatói közül 32-en látják el, kik a tanév végén 250 iskolát részesítenek hivatalos ellenőrzésben.

*

Ezen hírünkkel kapcsolatban felhívjuk a tanfelügyelőségi iskolalátogatók szíves figyelmét arra, hogy lapunk éber figyelemmel kíséri a gazdasági továbbképzők minden ügyét. Foglalkozni kíván ezen iskolák szellemi életével, a gyakorlati foglalkozással, a gyakorlóterület kezelésével, a költségvetéssel, az iskola anyagi ügyeivel stb. Megvitátjuk lassankint az órarendek helyes összeállítását, a tananyag megfelelő beosztását, a költségvetés, üzemterv beállítását, a gyakorlóterület elrendezését. Tájékoztatni kívánjuk a tanerőket a községgel felmerült vitás kérdésekben. Egyszóval útbaigazítással szolgálunk minden ügyben, mely a továbbképzők életével kapcsolatos.

Mіндеzen munkát egy ember közmegelegedésre el nem végezheti. Az a 32 igazgató azonban, akik a nm. VKM. úrtól tanfelügyelőségi iskolalátogatói megbízást kaptak, igen, mégpedig könnyűszerrel. Ha mindnyájan csak legalább egy ízben írnak összefoglaló ismertetést a lap számára az iskolalátogatásaik során nyert tapasztalataikról, akkor lapunk eredményesen szolgálhatja a célul kitűzött nemes célt. A kiszagdaképzés pedig csak úgy valósulhat meg, ha az önálló gazdasági népiskolák előrehaladásával a továbbképzők ügyét is előbbrevisszük.

Ne elégedjen tehát meg a most megbízott 32 iskolalátogató azzal, hogy 250 továbbképzőt meglátogat s az egyes iskoláknál szerzett tapasztalatairól jelentést tesz, hanem tegye tapasztalatait közkinccsé! Nem bírálni akarunk, hanem jóakarattal támogatni! Ez lebegjen szemünk előtt, amikor lapunkat informáljuk. Tehát nemcsak az észlelt hiányokról, mulasztásokról, hanyagságokról stb., hanem a kiváló eredményekről, a praktikus beállításokról, a speciális tevékenységről, ügyes megoldási lehetőségekről is tájékoztassuk lapunkat. Meg vagyunk győződve, hogy mindazon iskolalátogatók, akik hívatások magaslatán állanak — már pedig szent hitünk, hogy e 32-ök egytől-egyik olyanok —, úgy eddigi tapasztalataikat, mint a jövőben szerzendőket készséggel bocsátják a köz rendelkezésére. Ha pedig ez megtörténik, akkor a mezőgazdasági népoktatás ügye nagy lépéssel halad a főkéletes megoldás felé.

Egy kis statisztika. 1931/32. tanévben hazánkban 781 gazdasági irányu továbbképző népiskola működött. A múlt, 1932/33. tanévben az iskolák száma 900 lett. Gyarapodás 119 iskola, vagyis 15%. Legtöbb iskola van Pest vármegyében, 171. Csekély tanulólétszám miatt nincs ilyenű iskola Sopron vármegyében. Míg 1931/32. tanévben ez iskolákban csak 30,350 fiú és 31,521 leánytanulót oktattak, addig a múlt tanévben a tanulólétszám 44%-kal 88,230-ra emelkedett. Egy iskolára átlag 98 növendék esik. Legnagyobb létszámú iskolák vannak Karcagon 779, Mezőkövesden 750, Törökszentmiklóson 482 tanulóval. Oly község, hol a tanulólétszám a 120-at eléri 222 van hazánkban.

Érdekes számok. Az 52 önálló gazdasági népiskolánál 1534 kat. hold és 577 □-ról gyakorlóterülete van. Átlagban egy iskolára kikerekítve 29 kat. hold gyakorlóterület esik. Az összes területből beltelek 70, szegődményföld 42, konyhakert 27, faiskola 41, szőlő 30, gyümölcsös 46, füzes 8, rét 58, legelő 186, egyéb üzemágak 56, míg szántóföld 966 kat. hold.

Mint értesülünk, a III. leányosztály kertészeti ismereteit felölelő „Virágkertészeti Tudnivalók“ című füzet Kisújszálláson Pataky Sándor igazgatónál ismét beszerezhető 16 filléres árban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Incogn. Szeged. A sz. támogatást és a — talán kissé korai — gratulációt köszönöm! A törekvés és jó szándék minden akadályt leküzd. További sz. támogatást kérek! Üdv.!

Elnök Lajosmizse. Sz. útbaigazításaidat köszönöm! Talán idővel sikerül mindent közmegelegedésre elintézni. Egyelőre másképp nem tehettem. Cikkeket kérek, hogy szerkesztő — és nem újságíró — lehessen! Támogatásodat várom és kérem! Üdv.!

Sch. J. Makó. Az előfizetők névjegyzékét és a bélyegzőket megkaptam. Az alispáni engedélyt és postai kedv. szállítás ügyét elintéztem. Sz. érdeklődésedet a jövőben is köszönettel veszem. Nevezetteknek ment lap. Kivánságodat teljesítem. Cikkeket a decemberi számba küldjétek! A jövőben is 16 oldalon jelenünk meg. (85.— P. 500 pld.) Üdv.!

B. D. B. Újfalú. Cikkeidet hálással köszönöm! Mindenben egyetértünk! A dec. 1-én megjelenő számban is támogass! Azt a névót szeretném elérni,

amelyben a Te szerkesztésed alatt volt a lap! Sz. támogatásod reményét ad erre! Üdv.!

Főpénztáros Túrkeve. Jókivánataidat, elismerésedet köszönöm! Az új előfizetők ez alkalommal egy hónapi késéssel kapják a lapot. A szept. 1-én előfizetőknek okt. 1., az okt. 1-én előfizetőknek nov. 1-től számítjuk az előfizetéseket, mivel minden lap példányt elexpediáltunk s így több felesleges példány nyal nem rendelkezünk. Sz. felhívásodat közzétesszük. Köszönet, üdv.!

Gy. G. Cegléd. Az írógépet és egyéb küldeményt talán e lap megjelenéséig megkapom, a többi ügyet már elintéztem. Ha az írógépet még nem adta volna fel, légy szíves mihamarabb feladni! Támogatásodat kérem! Üdv.!

P. S. Kisújszállás. Cikkedet köszönöm! Nyomda-technikai okokból kellett kettévágnunk. Reményem nem haragszol érte? További sz. támogatásodat már a dec. számba kérem! Üdv.!

K. F. Nagykőrű. Megállapításaidat aláírom. Küzdjünk, harcoljunk és bizzunk! Az igazság és jó szándék előbb-utóbb utat tör magának. Támogass kiváló tolladdal! Üdv.

Patkó Olivér Okány. Előfizetésedet 1933. évi okt. 1-től számítjuk. A lapok a jövőben pontosan mennek. Jó tolladra számítok! Üdv.!

Többeknek, akik sokat ígértek. Hölgyeim és Uraim! Akik szerkesztőnek megválasztottak és támogatást ígértek — üzenem, elérkezett a 12. óra. Dec. 1-én pontosan szeretném a lapot megjelentetni. Minden legkisebb cikk és hír segítségemre lehet. Támasszuk fel haldokló egyesületi életünket! Üdv.!

Obingerné Cz. I. Moson. Beígért cikkét egy héten belül kérem! K. cs.!

A Kiadóhivatal postája.

Kérjük a sz. előfizetőinket, hogy előfizetésüket lehetőleg jan. 1-től dec. 31-ig újítsák meg, illetve az új előfizetők így fizessenek elő lapunkra, hogy teljes évfolyamot kaphassanak. **Kiadóhivatal.**

„Virágkertészeti tudnivalók“
(III. I. o. kertészeti anyaga)

Ára 16 fillér. Kapható: Pataky Sándor igazgatónál
Kisújszálláson.
